2021: ఏపీ హైకోర్టు:9388

ఆంధ్రప్రదేశ్ హైకోర్టు

శుక్రవారం, ఏప్రిల్ 3వ తేదీ

రెండు వేల ఇరవై ఒకటి

ప్రస్తుతం

గౌరవనీయులైన శ్రీ జస్టిస్ జోయ్ మల్య బాగ్చి

గౌరవనీయులైన శ్రీ జస్టిస్ ఎం.గంగారావు

రిట్ పిటిషన్ నెంబరు: 9250 ఆఫ్ 2021

మధ్య:

1. పి లక్ష్మి ఎల్... పిటిషనర్(లు)

మరియు:

1. ఎలక్షన్ కమిషన్ ఎం ... ప్రతిస్పందకులు

పిటిషనర్ తరఫు న్యాయవాది: జింజుపల్లి సుబ్బారావు

ప్రతివాదుల తరఫు న్యాయవాది:

కోర్టు ఈ క్రింది వాటిని చేసింది: ఉత్తర్వు

గౌరవనీయులైన శ్రీ జస్టిస్ జోయ్ మాల్యా బాగ్చి

మరియు

గౌరవనీయ జస్టిస్ ఎం.గంగారావు

రిట్ పిటిషన్ నెంబర్లు 8866 & 9250 ఆఫ్ 2021

(వీడియో కాన్ఫరెన్స్ ద్వారా చేపట్టారు)

సాధారణ ఆర్డర్:

(గౌరవనీయులైన శ్రీ జస్టిస్ జోయ్మాల్య బాగ్చి ప్రకారం)

రెండు రిట్ పిటిషన్లు వాస్తవం మరియు చట్టానికి సంబంధించిన ఒకే విధమైన ప్రశ్నలను కలిగి ఉంటాయి మరియు అందువల్ల ఒకే విధంగా విచారించబడతాయి మరియు ఉమ్మడి ఉత్తర్వు ద్వారా పరిష్కరించబడతాయి.

2021 డబ్ల్యు.పి.నెం.8866 లో శ్రీమతి కె.రత్నప్రభ తిరుపతి ఉప ఎన్నికలో పెద్ద ఎత్తున మోసపూరిత పోలింగ్, బూత్ కబ్జా సంఘటనలు జరిగాయనే కారణంతో నిర్వహించిన పోలింగ్ను నిలిపివేయాలని, ఆ విషయంలో 17.04.2021 నాటి తన విజ్ఞాపనను పరిగణనలోకి తీసుకోవాలని మొదటి ప్రతివాదిని ఆదేశించాలని అభ్యర్థించారు.

రిట్ పిటిషన్ పెండింగ్ లో ఉన్న సమయంలో, ఈ అభ్యర్థనను మొదటి ప్రతివాది - ఎన్నికల సంఘం 22.04.2021 నాటి ఉత్తర్వుల ద్వారా పరిగణనలోకి తీసుకుంది మరియు రీపోలింగ్ అభ్యర్థనను తిరస్కరించింది.

అందువల్ల, ఐ.ఎ. పైన పేర్కొన్న అభ్యర్థనను సవరించాలని, మొదటి ప్రతివాది ఇచ్చిన ఉత్తర్వులను రద్దు చేసేలా ఆదేశించాలని కోరుతూ 2021 నెం.4 దాఖలు చేశారు.

పెద్ద సంఖ్యలో ప్రజలను పార్లమెంటరీ నియోజకవర్గానికి తరలించి లాడ్జీలు, కల్యాణ మండపాలలో ఉంచారని రిట్ పిటిషన్ లో ఉన్న ఆరోపణల సారాంశం. బూత్ క్యాప్చరింగ్ తో సమానమైన పెద్ద ఎత్తున నకిలీ ఓటింగ్ కు పాల్పడటానికి వీటిని ఉపయోగించుకున్నారు. ఈ ప్రాక్సీ ఓటర్లకు నకిలీ ఓటరు గుర్తింపు కార్డులు ఇచ్చారని, పిటిషనర్ మొదటి ప్రతివాది అధికారులు, ఎన్నికల ఏజెంట్లు వారిని ప్రశ్నించడంతో వారు భయపడి ఓటు వేయకుండా హడావుడిగా అక్కడి నుంచి వెళ్లిపోయారని ఆరోపించారు. రాష్ట్ర పాలనా యంత్రాంగం పక్షపాత ధోరణితో వ్యవహరించి అధికార పార్టీ సభ్యులపై ఎఫ్ఐఆర్లు నమోదు చేసినా నకిలీ ఓటర్లను అరెస్టు చేయకుండా అక్కడి నుంచి పారిపోయేలా చేశారు. 322 పోలింగ్ కేంద్రాల్లో నకిలీ ఓట్లు వేసేందుకు అధికార పార్టీ నకిలీ గుర్తింపు పత్రాలను సృష్టించి వేలాది మందిని తరలించినట్లు ఆధారాలు ఉన్నాయి. ప్రజాప్రాతినిధ్య చట్టం, 1951 లోని సెక్షన్ 58 ఎ (2) (బి) (సంక్షిప్తంగా, '1951 చట్టం') కింద ఎన్నికలను నిలిపివేయాలని మొదటి ప్రతివాదికి - ఎన్నికల సంఘానికి విజ్ఞప్తి చేయబడింది, కానీ సంబంధిత అంశాలను పరిగణనలోకి తీసుకోకుండా దానిని తిరస్కరించారు.

2021 డబ్ల్యూపీ నెం.9250లో రిట్ పిటిషనర్ - మరో పోటీ అభ్యర్థి శ్రీమతి పనబాక లక్ష్మి ఉప ఎన్నికల సమయంలో నకిలీ ఓటింగ్ ఆరోపణలు చేశారు. 17.04.2021 న మొదటి ప్రతివాదికి ఆమె చేసిన వినతిపత్రంలో, ప్రాక్సీ ఓట్లు వేయడానికి ఎన్నికల ముందు రోజు పదిహేను వేల మందికి పైగా పురుషులు మరియు మహిళలను ప్రైవేట్ బస్సులలో తీసుకువచ్చారని వాదించారు. అధికార పార్టీకి అదనంగా ముప్పై వేల ఓట్లు వస్తాయనే ఉద్దేశంతో వేలాది నకిలీ ఓటరు గుర్తింపు కార్డులు, స్లిప్పులు ముద్రించారు. పోలీసులకు ఫిర్యాదు చేసినా ఎలాంటి చర్యలు తీసుకోలేదని, దుండగులెవరినీ అరెస్టు చేయలేదన్నారు. అందుకే సదరు పార్లమెంటరీ నియోజకవర్గంలో రీపోలింగ్ నిర్వహించాలని విజ్ఞప్తి చేశారు. అయితే, అటువంటి అభ్యర్థనను మొదటి ప్రతివాది - ఎన్నికల సంఘం నిగూఢంగా మరియు మాట్లాడని రీతిలో తిరస్కరించింది. 2021 డబ్ల్యూపీ నెం.8866లో రిట్ పిటిషనర్ తరఫున సీనియర్ న్యాయవాది ఆదినారాయణరావు వాదనలు వినిపిస్తూ స్వేచ్ఛాయుత, నిష్పాక్షిక ఎన్నికలు రాజ్యాంగ మౌలిక నిర్మాణమని పేర్కొన్నారు. మొదటి ప్రతివాది - రాజ్యాంగం ప్రకారం దేశంలో స్వేచ్ఛగా, నిష్పక్షపాతంగా

ఎన్నికలు జరిగేలా చూడాల్సిన బాధ్యతను ఎన్నికల కమిషన్ కు అప్పగించారు. బూత్ క్యాప్చర్ ను పోలిన విచ్చలవిడిగా నకిలీ ఓటింగ్ కు సంబంధించి భారీ సాక్ష్యాధారాలను మొదటి ప్రతివాది - ఎన్నికల సంఘం ముందు ఉంచినప్పటికీ, 1951 చట్టంలోని సెక్షన్ 58 ఎ (2) (బి) ప్రకారం అది తన రాజ్యాంగ కర్తవ్యాన్ని నిర్వర్తించడంలో మరియు రీపోలింగ్ ప్రకటించడంలో విఫలమైంది. ఎన్నికల సంఘం తీసుకున్న ఇలాంటి నిర్ణయం పూర్తిగా చట్టానికి విరుద్ధమని, ఎన్నికల ప్రక్రియ సజావుగా సాగేందుకు ఆటంకం కలిగిస్తుందని, రిట్ పిటిషన్ ను స్వీకరించి, కోర్టు ముందు ఉంచిన అంశాల నేపథ్యంలో ఎన్నికల సంఘం తన నిర్ణయాన్ని పునఃసమీక్షించేలా ఆదేశించాలని వాదిస్తున్నారు.

నకిలీ ఓటరు గుర్తింపు కార్డులను ఉపయోగించి విచ్చలవిడిగా తప్పుడు ఓటింగ్ జరుగుతోందనే ఆరోపణపై రిట్ పిటిషనర్తో పాటు ఇతర సీనియర్ రాజకీయ నాయకులు తీవ్రమైన ఆందోళన వ్యక్తం చేస్తూ రిట్ పిటిషనర్తో పాటు ఇతర సీనియర్ రాజకీయ నాయకులు చేసిన వివిధ ఫిర్యాదులను 2021 డబ్ల్యుపి నెం.9250 లో రిట్ పిటిషనర్ తరఫున హాజరైన సీనియర్ న్యాయవాది కామత్ మాకు వివరించారు. భారత రాజ్యాంగంలోని ఆర్టికల్ 329 (బి) ప్రకారం ఇది సంపూర్ణమైనది కాదని, అధిక కండబలాన్ని ఉపయోగించడం, ప్రతివాది అధికారుల నిష్క్రియాపరత్వం కారణంగా ఎన్నికల ప్రక్రియ ప్రజాస్వామ్యాన్ని అపహాస్యం చేసే అసాధారణ సందర్భాల్లో, సంబంధిత అధికారులను క్రియాశీలం చేయడానికి మరియు ఎన్నికల ప్రక్రియను రక్షించడానికి జోక్యం చేసుకోవడానికి మరియు తగిన ఆదేశాలు జారీ చేయడానికి ఈ కోర్టుకు అధికారం లేదని ఆయన వాదించారు. ఈ వాదనకు మద్దతుగా దిగ్విజయ్ మోతే కేసులో సుప్రీంకోర్టు ఇచ్చిన తీర్పుపై ఆయన ఆధారపడి ఉన్నారు. యూనియన్ ఆఫ్ ఇండియా 1 మరియు ఆల్ ఇండియా అన్నా ద్రావిడ మున్నేట్ర కజగం వి. రాష్ట్ర ఎన్నికల కమిషనర్..

తిరుపతి పార్లమెంటరీ నియోజకవర్గంలో స్వేచ్ఛాయుత, నిష్పాక్షిక, నిష్పక్షపాతంగా ఎన్నికలు జరిగేలా అన్ని చర్యలు తీసుకున్నామని ఎన్నికల సంఘం తరఫు న్యాయవాది అవినాష్ దేశాయ్ తెలిపారు. 02.05.2021న ఫలితాల వెల్లడితో ఎన్నికల ప్రక్రియ పూర్తి కావస్తోంది. పిటిషనర్ల

ఆందోళనలను సక్రమంగా పరిష్కరించామని, రికార్డులోని అన్ని అంశాలను నిష్పాక్షికంగా అంచనా వేసిన తర్వాత రీపోలింగ్ నిర్వహించరాదని నిర్ణయం తీసుకున్నామని తెలిపారు. ఎన్నికల ప్రక్రియ కొనసాగుతున్నందున రాజ్యాంగంలోని ఆర్టికల్ 329 (బి) తో పాటు 1951 చట్టంలోని సెక్షన్ 80 ప్రకారం రాజ్యాంగపరమైన అడ్డంకి దృష్ట్యా రిట్ పిటిషన్లు నిర్వహించడం సాధ్యం కాదని ఆయన వాదించారు. ఎన్నికలకు సంబంధించి ఏవైనా అభ్యంతరాలుంటే 1951 చట్టం నిబంధనల ప్రకారం ఎన్నికల పిటిషన్ దాఖలు చేయడం ద్వారా ఎన్నికల ప్రక్రియ ముగిశాక మొదటి ప్రతివాది నిర్ణయంతో సహా ఆందోళన చెందవచ్చు.

2021 డబ్ల్యూపీ నెం.9250లో ప్రతివాది నెం.20 తరఫున హాజరైన న్యాయవాది శివప్రసాద్ రెడ్డి మొదటి ప్రతివాది - ఎన్నికల సంఘం వాదనను సమర్థించారు. నకిలీ ఓటింగ్ కు సంబంధించి రిట్ పిటిషనర్ల ఎన్నికల ఏజెంట్లు ఎలాంటి అభ్యంతరాలు వ్యక్తం చేయలేదని తెలిపారు. ఎన్నికల ప్రక్రియను అడ్డుకునేందుకు ఉద్దేశపూర్వకంగానే ఫిర్యాదులు చేశారు. అందువల్ల, రిట్ పిటిషన్లు నిర్వహించబడవు మరియు కొట్టివేయబడతాయి.

ప్రజాస్వామ్యం అనేది రాజ్యాంగం యొక్క ప్రాథమిక లక్షణం మరియు రాజ్యాంగంలో పేర్కొన్న ప్రజాస్వామ్య వ్యవస్థకు క్రమం తప్పకుండా నిర్ణీత విరామాలలో ఎన్నికలు నిర్వహించడం చాలా అవసరం. ఎన్నికల పర్యవేక్షణ, దిశ, నియంత్రణ భారత రాజ్యాంగంలోని ఆర్టికల్ 324 ప్రకారం ఏర్పాటైన ఎన్నికల సంఘానికి ఉంటుంది. రాజ్యాంగంలోని ఆర్టికల్ 329 ప్రకారం ఎన్నికల వ్యవహారాల్లో కోర్టుల జోక్యాన్ని నిషేధించింది. ఆ ఆర్టికల్ ఈ క్రింది విధంగా ఉంది:

> 329. ఎన్నికల వ్యవహారాల్లో కోర్టుల జోక్యాన్ని నిషేధించడం: -
>
> (ఎ) నియోజకవర్గాల పునర్విభజన లేదా అటువంటి నియోజకవర్గాలకు సీట్ల కేటాయింపుకు సంబంధించిన ఏదైనా చట్టం యొక్క చెల్లుబాటును ఆర్టికల్ 327 లేదా ఆర్టికల్ 328 కింద చేసిన లేదా ఉద్దేశించబడిన ఏ చట్టం యొక్క చెల్లుబాటును ఏ న్యాయస్థానంలోనూ ప్రశ్నించకూడదు:

(బి) పార్లమెంటు సభకు గానీ, ఒక రాష్ట్ర శాసనసభకు గానీ, సభకు గానీ, ఒక రాష్ట్ర శాసనసభకు గానీ ఎన్నికలను అటువంటి అథారిటీకి సమర్పించిన ఎన్నికల పిటిషన్ ద్వారా తప్ప, సంబంధిత శాసనసభ చేసిన ఏదైనా చట్టం ద్వారా లేదా దాని ప్రకారం ఏ విధమైన ఎన్నికలను ప్రశ్నించరాదు."

భారత రాజ్యాంగంలోని ఆర్టికల్ 329లోని క్లాజ్ (బి) ప్రకారం, పార్లమెంటు లేదా సభ లేదా ఒక రాష్ట్ర శాసనసభ యొక్క సభకు ఎన్నికలను అటువంటి అథారిటీకి సమర్పించిన ఎన్నికల పిటిషన్ ద్వారా తప్ప, సంబంధిత శాసనసభ చేసిన ఏదైనా చట్టం ద్వారా లేదా దాని ప్రకారం ఏ విధంగానైనా నిర్వహించరాదని నిర్ద్వంద్వంగా ప్రకటిస్తుంది.

1951 చట్టంలోని ఆరవ భాగం ఎన్నికలకు సంబంధించిన వివాదాలకు సంబంధించింది. పైన పేర్కొన్న భాగంలోని రెండవ అధ్యాయంలో హైకోర్టుకు ఎన్నికల పిటిషన్లను సమర్పించడానికి అవకాశం ఉంది. ఈ చట్టంలోని సెక్షన్ 80 ప్రకారం ఈ సెక్షన్ లోని నిబంధనలకు అనుగుణంగా సమర్పించిన ఎన్నికల పిటిషన్ ద్వారా తప్ప ఏ ఎన్నికను ప్రశ్నించరాదు.

ఎన్నికలకు సంబంధించిన ఏ వివాదమైనా 1951 చట్టంలోని నిబంధనల ప్రకారం ఏర్పాటు చేసిన ఎన్నికల పిటిషన్ ద్వారా తీర్పుకు అనుకూలంగా ఉంటుందని, ఇతరత్రా కాదని 1951 నాటి చట్టంలోని నిబంధనలతో సహా పైన పేర్కొన్న రాజ్యాంగ పథకం స్పష్టం చేస్తోంది. పైన పేర్కొన్న రాజ్యాంగ పథకాన్ని సుప్రీంకోర్టు పదేపదే 'లక్ష్మణ రేఖ'గా వ్యాఖ్యానించింది, దీనిని ప్రత్యేక రిట్ పరిధిలో ఉన్న హైకోర్టులు కూడా దాటడానికి ఇష్టపడవు. నిజానికి మొహిందర్ సింగ్ గిల్ వర్సెస్. న్యూఢిల్లీ ప్రధాన ఎన్నికల కమీషనర్ వి.ఆర్.కృష్ణయ్యర్ జె తనదైన శైలిలో రాజ్యాంగ నిబంధనను "గ్రేట్ వాల్ ఆఫ్ చైనా"గా అభివర్ణించారు.

సీనియర్ న్యాయవాది కామత్ ఈ హిమాలయ అవరోధాన్ని అధిగమించడానికి ప్రయత్నించారు, ఎన్నికల కమిషన్ చట్టానికి అతీతమైనది కాదని మరియు న్యాయ సమీక్షకు అనుకూలంగా ఉందని వాదించారు. ఈ ప్రతిపాదనకు మద్దతుగా దిగ్విజయ్ మోతే (1 సుప్ర) పై ఆయన

ఆధారపడారు. ఆ విషయంలో మాకు ఎలాంటి సందేహం లేదు. అయితే ఎన్నికల ప్రక్రియలో ఎన్నికల సంఘం తన కర్తవ్యాన్ని నిర్వర్తించడంలో విఫలమైతే, పోటీ చేసే అభ్యర్థికి లభించే ప్రత్యామ్నాయం ఏమిటనేది ప్రశ్నార్థకంగా మారింది. ఎన్నికల అవకతవకల నేపథ్యంలో భారత రాజ్యాంగంలోని ఆర్టికల్ 226 ప్రకారం హైకోర్టు ఆర్టికల్ 329(బి) కింద ఉన్న రాజ్యాంగ పరిమితిని విస్మరించి రంగంలోకి దిగడం సమంజసమేనా లేక ఎన్నికల ప్రక్రియను ముగించేందుకు కోర్టు అనుమతించడం సమంజసమేనా లేక బూత్ క్యాప్చర్/ట్యాంపరింగ్/ఫేక్ ఓటింగ్ ఆరోపణలను సక్రమంగా ఏర్పాటు చేసిన ఎన్నికల పిటిషన్లో తేల్చకుండా వదిలేయడం సమంజసమేనా? కేసు యొక్క వాస్తవిక మాతృకలో రెండవది ఒక వివేకవంతమైన మార్గం అని మేము భావిస్తున్నాము.

రీపోలింగ్ కు వెళ్లరాదన్న ఎన్నికల సంఘం నిర్ణయం న్యాయసమీక్షకు లోబడి ఉంటుందని, రాజ్యాంగంలోని ఆర్టికల్ 329(బి) ప్రకారం అటువంటి ప్రక్రియకు అడ్డంకి లేదని సీనియర్ న్యాయవాదులు ఆదినారాయణరావు, కామత్ గట్టిగా వాదిస్తారు. రీపోలింగ్ నిర్వహించరాదని ఎన్నికల సంఘం తీసుకున్న నిర్ణయం స్పష్టంగా ఎన్నికల ప్రక్రియ పర్యవేక్షణలో భాగమని, భారత రాజ్యాంగంలోని ఆర్టికల్ 329 ప్రకారం 'ఎన్నికలు' అనే పదం పరిధిలోకి వస్తుందని ఇలాంటి వాదన తప్పు. మొహిందర్ సింగ్ గిల్ (3 సుప్రా)లోని వ్యక్తీకరణను వ్యాఖ్యానిస్తూ సుప్రీంకోర్టు ఈ విధంగా పేర్కొంది:

> ***'ఎలక్షన్' అనే సంక్షిప్త పదంతో కూడిన కార్యకలాపాల ఇంద్రధనుస్సు ఈ విధంగా ప్రారంభ నోటిఫికేషన్ నుండి ప్రారంభమవుతుంది మరియు అభ్యర్థి తిరిగి వచ్చే ప్రకటనతో ముగుస్తుంది."***

ఈ నిష్పత్తి దృష్ట్యా, 1951 చట్టంలోని సెక్షన్ 58 ఎ (2) (బి) ప్రకారం రీపోలింగ్ నిర్వహించరాదని ఎన్నికల కమిషన్ తీసుకున్న నిర్ణయం రాజ్యాంగంలోని ఆర్టికల్ 329 (బి) ప్రకారం నిర్వచించబడిన ఎన్నికల ప్రక్రియలో ఒక భాగం మరియు చట్టం ద్వారా స్థాపించబడిన ప్రక్రియ ప్రకారం ఎన్నికల ప్రక్రియ ముగిసిన తర్వాత మాత్రమే దీనిని ఆమోదించవచ్చు.

70 ఏళ్ల క్రితం ఎన్.పి.పొన్నుస్వామి, ఇతరులు వర్సెస్ రిటర్నింగ్ అధికారి, నమ్మక్కల్ నియోజకవర్గం 4 కేసులో సుప్రీంకోర్టు ఎన్నికలను సమర్థవంతంగా, సజావుగా ముగించడానికి ఎన్నికల ప్రక్రియ పట్ల న్యాయాధికారులు శ్రద్ధ వహించాల్సిన ఆవశ్యకతను నొక్కిచెబుతూ ఈ క్రింది విధంగా పేర్కొంది:

"16. ....

(1) ప్రజాస్వామ్య దేశాలలో చట్టసభలు నిర్వర్తించవలసిన ముఖ్యమైన విధులకు సంబంధించి, నిర్ణీత కాలవ్యవధి ప్రకారం ఎన్నికలు వీలైనంత త్వరగా ముగించడం మరియు ఎన్నికల వల్ల తలెత్తే అన్ని వివాదాస్పద విషయాలు మరియు అన్ని వివాదాలను ఎన్నికలు పూర్తయ్యే వరకు వాయిదా వేయడం మొదటి ప్రాముఖ్యత కలిగిన విషయంగా ఎల్లప్పుడూ గుర్తించబడింది. తద్వారా ఎన్నికల కార్యకలాపాలు అనవసరంగా మందగించకుండా లేదా సుదీర్ఘంగా ఉండకుండా ఉంటాయి.

(2) ఈ సూత్రానికి అనుగుణంగా, ఈ దేశంలో మరియు ఇంగ్లాండులో ఎన్నికల చట్టం యొక్క పథకం ఏమిటంటే, "ఎన్నికలను" ప్రభావితం చేయని దేనికీ ప్రాముఖ్యత ఇవ్వకూడదు; మరియు అది పురోగతిలో ఉన్నప్పుడు ఏవైనా అవకతవకలు జరిగినట్లయితే మరియు అవి ఎన్నికలను నిర్వహించే చట్టం ప్రకారం, "ఎన్నికలను" దెబ్బతీసే ప్రభావాన్ని కలిగి ఉండి, ప్రభావిత వ్యక్తిని ప్రశ్నించడానికి వీలు కల్పించే వర్గానికి లేదా వర్గానికి చెందినవి అయితే, వాటిని ఎన్నికల పిటిషన్ ద్వారా ప్రత్యేక ట్రిబ్యునల్ ముందు తీసుకురావాలి మరియు ఏ కోర్టు ముందునైనా వివాదానికి గురి చేయకూడదు. ఎన్నికలు జరుగుతున్నాయి.

మొహిందర్ సింగ్ గిల్ (3), లక్ష్మీచరణ్ సేన్ వర్సెస్ ఏకేఎం హసన్ ఉజ్జమాన్ 5, పశ్చిమ బెంగాల్ రాష్ట్ర ఎన్నికల సంఘం వర్సెస్ కమ్యూనిస్ట్ పార్టీ ఆఫ్ ఇండియా (మార్క్సిస్ట్)6 కేసుల్లో సుప్రీంకోర్టు ఇదే అభిప్రాయాన్ని అనుసరించింది.

మద్రాసు హైకోర్టు నిష్పత్తిని కూడా ఏఐడీఎంకే (2 సుప్ర)లో పరిగణనలోకి తీసుకున్నాం. స్థానిక ఎన్నికల సందర్భంగా అవినీతికి పాల్పడ్డారని, బూత్ కబ్జాలకు పాల్పడ్డారని నివేదికలో పేర్కొన్నారు. వాస్తవానికి బూత్ కబ్జా ఆరోపణలను అంగీకరించిన ఎన్నికల సంఘం కొన్ని వార్డుల్లో రీపోలింగ్ కు ఆదేశించగా, మరికొన్ని వార్డుల్లో అందుకు నిరాకరించింది. ఒక ప్రజా ప్రయోజన వ్యాజ్యం దాఖలైంది, అప్పుడు గౌరవనీయ న్యాయమూర్తులలో ఒకరైన ఎస్.జె.ముఖోపాధ్యాయ, జె (అప్పుడు ఆయన ప్రభువుగా ఉన్నారు) ఎన్నికల పిటిషన్ ద్వారా ప్రత్యామ్నాయ పరిష్కారం దృష్ట్యా జోక్యం చేసుకోవడానికి నిరాకరించారు. మరో గౌరవనీయ న్యాయమూర్తి ఎఫ్.ఎం.ఇబ్రహీం ఖలీఫుల్లా, జె (అప్పుడు ఆయన లార్డ్షిప్ ఉన్నట్లే) అసాధారణ పరిస్థితుల్లో తీర్పునిచ్చారు, స్వేచ్ఛాయుత, నిష్పాక్షిక ఎన్నికలను నిర్ధారించడానికి రిట్ కోర్టు సకాలంలో మధ్యవర్తిత్వం వహించవచ్చు. అభిప్రాయ భేదాల దృష్ట్యా, ఈ విషయాన్ని మూడవ గౌరవ న్యాయమూర్తి పి.కె.మిశ్రాకు పంపారు, జె (అప్పటి లార్డ్షిప్ వలె) ఈ కేసు యొక్క ప్రత్యేక పరిస్థితులలో రాజ్యాంగంలోని ఆర్టికల్ 226 ప్రకారం జోక్యం చేసుకోవడం సమంజసమని అభిప్రాయపడ్డారు. పైన పేర్కొన్న నివేదిక కట్టుబడే ఉదాహరణ కానప్పటికీ, ఒప్పించే విలువ ప్రకారం దానిలోని నిష్పత్తి యొక్క అభిప్రాయానికి మేము తగిన గౌరవం ఇచ్చాము. ప్రస్తుత సందర్భంలో విభిన్నమైన వాస్తవిక లక్షణాలు ఉన్నాయని మేము గమనించాము. బూత్ కబ్జాలు, అవకతవకల ఆరోపణలను ఎన్నికల సంఘం అంగీకరించిందని, అది మన ముందు లేదన్నారు. రిట్ పిటిషనర్ల విజ్ఞప్తులపై చర్యలు తీసుకోవడానికి ఎన్నికల సంఘం నిరాకరించడం సమంజసమేనా అనేది మా అభిప్రాయం ప్రకారం, ఎన్నికల పిటిషన్ లో తీర్పు ఇవ్వడానికి అనువైన ఎన్నికల వివాదం పరిధిలోకి వస్తుంది తప్ప వేరే విధంగా కాదు. భారత రాజ్యాంగంలోని ఆర్టికల్ 226 ప్రకారం ఎన్నికల వివాదాన్ని పరిష్కరించడం అనేది ప్రత్యామ్నాయ చట్టపరమైన పరిష్కారాల ఉనికి వంటి స్వీయ నిర్బంధం కాదు. రాజ్యాంగంలోని ఆర్టికల్ 329(బి) ప్రకారం ఇది రాజ్యాంగపరమైన అడ్డంకి. రాజ్యాంగంలోని ఆర్టికల్ 226 ప్రకారం హైకోర్టు అధికారాలపై రాజ్యాంగంలోని ఆర్టికల్ 329(బి) ఆధారపడి ఉంది. అసాధారణ సందర్భాల్లో మాత్రమే, ఎన్నికల ప్రక్రియ ప్రారంభమైన తరువాత, కోర్టు జోక్యం ఎన్నికల ప్రక్రియకు అంతరాయం కలిగించకుండా,

ఆటంకం కలిగించకుండా లేదా పొడిగించకుండా, ఎన్నికల ప్రక్రియ ముగింపు కోసం న్యాయ పరిశీలన వేచి ఉండకపోతే, భారత రాజ్యాంగంలోని ఆర్టికల్ 226 కింద పిటిషన్ను కోర్టు స్వీకరించవచ్చు.

ఎన్నికల ప్రక్రియలో బ్యాలెట్ పత్రాలను పోలింగ్ కేంద్రాల వారీగా లెక్కించకుండా వాటిని కలపాలని ఎన్నికల సంఘం జారీ చేసిన నోటిఫికేషన్ లో జోక్యం చేసుకోవడానికి సుప్రీంకోర్టు నిరాకరించింది.

అదేవిధంగా మందా జగన్నాథం వర్సెస్ కె.ఎస్.రత్నం 8లో ఎన్నికల ప్రక్రియ ప్రారంభమైనందున అభ్యర్థికి అధికారిక గుర్తు ఇవ్వరాదని ఎన్నికల సంఘం తీసుకున్న నిర్ణయం రిట్ పరిధికి అనుగుణంగా లేదు. రాజ్యాంగంలోని ఆర్టికల్ 329లోని 'ఎన్నికలు' అనే పదానికి ఎన్నికల నోటిఫికేషన్ వెలువడిన తర్వాత కాంపిటెంట్ అథారిటీ తీసుకునే ప్రతి చర్యకు అర్థం ఉంటుందని సుప్రీంకోర్టు స్పష్టం చేసింది. పైన పేర్కొన్న తీర్పుల దృష్ట్యా, ఎన్నికల ప్రక్రియ కొనసాగుతున్న ప్రస్తుత కేసులో, మొదటి ప్రతివాది ఎన్నికల సంఘం తిరిగి ఎన్నికలు నిర్వహించడానికి నిరాకరించడం రాజ్యాంగ బార్ ద్వారా ఆర్టికల్ 226 ప్రకారం న్యాయ పరిశీలన నుండి మినహాయించబడిన 'ఎన్నికలు' అనే పదం పరిధిలోకి వస్తుందని మరియు ఎఐడిఎంకె (సుప్ర) నిష్పత్తి పిటిషనర్లకు ఎటువంటి సహాయం చేయదని మేము భావిస్తున్నాము. ఈ కేసు మరియు పైన పేర్కొన్న నిర్ణయాలలో సుప్రీంకోర్టు స్పష్టంగా చట్టాన్ని ప్రకటించిన నేపథ్యంలో.

ఈ వ్యవహారంలోని మరో కోణం ఏమిటంటే, ఎన్నికల వివాదాన్ని ప్రస్తుత సమస్యగా నిర్ణయించడం అంటే బూత్ క్యాప్చర్ మరియు ఫేక్ ఓటింగ్ అని ఆరోపించడం ఎలక్ట్రానిక్ సాక్ష్యాలతో సహా అనేక మౌఖిక మరియు డాక్యుమెంటరీ సాక్ష్యాలను స్వీకరించడం మరియు అంచనా వేయడం అవసరమయ్యే వివిధ వివాదాస్పద వాస్తవిక సమస్యలను కలిగి ఉంటుంది. వాస్తవానికి ఎన్నికలను వాయిదా వేయాలని రిట్ పిటిషనర్ల వాదనను వినిపించేందుకు కొన్ని అంశాలను రిట్ పిటిషన్ కు జత చేశారు. అటువంటి సాక్ష్యాలను అంగీకరించడం, ప్రశంసించడం, మూల్యాంకనం చేయడం మరియు తీర్పు ఇవ్వడం ఎన్నికల పిటిషన్ సమయంలో సాక్ష్యాలపై పూర్తి స్థాయి విచారణకు వదిలివేయబడుతుంది మరియు ఈ రిట్ పిటిషన్లో అఫిడవిట్ల మార్పిడి ద్వారా

నిర్ణయించబడదు. 1951 నాటి చట్టం, దాని కింద ఎన్నికల కేసు విచారణ కోసం రూపొందించిన నిబంధనలు ఎన్నికల ప్రక్రియ పెండింగ్ లో ఉన్న సమయంలో రిట్ పిటిషన్ లో విచారణ జరపడం కంటే ఇలాంటి వివాదాలను పరిష్కరించడానికి ఈ విధానం సరిపోతుందని అభిప్రాయపడుతున్నారు. స్థానిక సంస్థల ఎన్నికల మాదిరిగా కాకుండా పార్లమెంట్ ఎన్నికల నుంచి తలెత్తే ఎన్నికల వివాదాలను పరిష్కరించే అధికారం హైకోర్టుకే ఉంటుంది. అందువల్ల, రిట్ పిటిషనర్లను హైకోర్టులో రాజ్యాంగబద్ధంగా ఆమోదించిన ఎన్నికల పిటిషన్ ప్రక్రియకు పరిమితం చేయడం పూర్తిగా సమర్థవంతమైనదని, వాస్తవ మాతృకలో రీపోలింగ్ కు వెళ్లరాదని ఎన్నికల కమిషన్ తీసుకున్న నిర్ణయంతో సహా ఎన్నికల ప్రక్రియకు సంబంధించి వారి అభ్యంతరాలను ప్రచారం చేయడంలో వారికి ఏ విధంగానూ పక్షపాతం చూపదని మా అభిప్రాయం.

పైన పేర్కొన్న చర్చ నేపథ్యంలో, మొదటి ప్రతివాది నిర్ణయాన్ని సవాలు చేస్తూ రీపోలింగ్ కోరుతూ దాఖలైన రిట్ పిటిషన్లు - భారత రాజ్యాంగంలోని ఆర్టికల్ 329(బి) ప్రకారం రాజ్యాంగపరమైన అడ్డంకి దృష్ట్యా ఎన్నికల సంఘం అటువంటి అభ్యర్థనను తిరస్కరించడం సమర్థనీయం కాదని మేము అభిప్రాయపడుతున్నాము.

అందువల్ల రిట్ పిటిషన్లు సమర్థనీయం కాదని కొట్టివేస్తున్నారు. ఎన్నికల సమయంలో బూత్ క్యాప్చరింగ్ లేదా ఫేక్ ఓటింగ్ ఆరోపణలకు సంబంధించి మేము నిజానిజాల జోలికి వెళ్లలేదని, ఎన్నికలను తిప్పికొట్టడానికి, రీపోలింగ్ నిర్వహించడానికి ఇది సమర్థనీయమని ప్రచారం చేయబడింది. రిట్ పిటిషనర్లు సలహా ఇస్తే చట్టప్రకారం తగిన ప్రొసీడింగ్స్ లో ఇలాంటి అంశాలను లేవనెత్తవచ్చు.

ఖర్చులకు సంబంధించి ఎలాంటి ఆర్డర్ ఉండదు.

దీనికి కొనసాగింపుగా, పెండింగ్ లో ఉన్న ఇతర పిటిషన్లు ఏవైనా ఉంటే మూసివేయబడతాయి.

జస్టిస్ జోయ్ మల్య బాగ్చి

జస్టిస్ ఎం.గంగారావు

30.04.2021

గమనిక:- ఎల్.ఆర్ కాపీ మార్క్ చేయాలి

(B/o) వి జె ఎల్